

Hva er en forfatter?

Geir Jacobsen

Forskningsleder, *St. Olavs Hospital*

Professor, *Dmf*

Fagredaktør, *Tidsskriftet Dnlf*

Hva er en forfatter?

Eller...

“Vancouver og Helsinki
og sånn...”

Hva er en forfatter?

“*Vancouver*” handler om regler

- for forfatterskap og medforfatterskap
- i biomedisinske tidsskrift

...også kalt

Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals: Writing and Editing for Biomedical Publication (URM)

Hva er en forfatter?

mens *“Helsinki”* refererer til

- Helsinki-deklarasjonen
- med senere revisjoner,

dvs REK-systemet som innebærer

- informert samtykke
- ..og *“annen sand i maskineriet”*

I tillegg kommer

“og sånn...”

Hva er en forfatter?

Men hva har REK og informert
samtykke og forskningsetikk
med

forfatterskap

å gjøre?

Hva er en forfatter?

Svaret er enkelt

Uredelighet
er et
forskningsetisk anliggende

Hva er en forfatter?

Noen norske referanser

- Bjørheim J, Frich J, Gjersvik P et al. Tidsskriftet, ekstern fagvurdering og medisinsk publisering. *Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 20-3*
- Haug C. Å finne ut eller finne på - den lille forskjellen. *Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 293*
- Haug C. Hva er en publikasjon - og en dobbeltpublikasjon? *Tidsskr Nor Lægeforen 2007; 127: 285*

Hva er en forfatter?

Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126:20-3

”Begreper som

- salami-publisering
- gjesteforfatterskap
- fantomforfatterskap
- gaveforfatterskap

er mye brukt”

Hva er en forfatter?

”Vancouver”-gruppen

- er sammensatt av sjefredaktørene i ledende medisinsk-vitenskapelige tidsskrifter
- enkelte mindre nasjonale medisinske tidsskrifter, inkludert *Tidsskriftet* i Norge,
- har utarbeidet retningslinjer for forfatterskap i biomedisinske tidsskrifter (ie.URM)

Hva er en forfatter?

Blant hovedpunktene

- *Enhver forfatter skal ha deltatt i arbeidet i en slik utstrekning at vedkommende kan ta offentlig ansvar for angjeldende deler av innholdet*
- *En eller flere forfattere må ta ansvar for integriteten i helheten av arbeidet, fra planlegging til publisering*

Hva er en forfatter?

Forfatterskap skal utelukkende baseres på:

- a. Vesentlige bidrag til idé og utforming eller datainnsamling eller analyse og tolking av data
- b. Utarbeiding av selve manuskriptet eller kritisk revisjon av artikkelens intellektuelle innhold
- c. Godkjenning av artikkelversjonen som skal publiseres

To av tre kriterier (a, b og c) må være oppfylt

Hva er en forfatter?

Utfordringene knyttet til
Vancouver-gruppens
retningslinjer er at de ofte

- fortsatt er for lite kjent
- misforstås
- fortolkes ulikt
- bryter med enkelte forskeres egne verdier

Hva er en forfatter?

Rekkefølgen av navn på
forfatterlisten er ikke tilfeldig
eller uten betydning

Tradisjonelt gir status som
førsteforfatter størst meritt ved
vitenskapelige bedømminger og
ved tildeling av
forskningsmidler

Hva er en forfatter?

- Lederen for den aktuelle forskergruppen oppføres som *sisteforfatter* i kraft av
  - lederrollen
  - konstruktive bidrag
  - veiledningen
- Alfabetisk navnerekkefølge er også anvendt, men i mindre utstrekning

Hva er en forfatter?

Lett å *konkludere* så langt

- En enkelt forfatter forekommer omtrent ikke
- Flerforfatterskap har kommet for å bli

Hva er en forfatter?

Situasjonen fram til nå:

- Omstendelig og dyrt å redigere og trykke
- Stort antall refusjoner i fagfellevurderte tidsskrift (opp mot 90%)

Den teknologiske utviklingen har snudd dette på hodet:

- Programvare og Internett er tilgjengelig for alle
- Hver enkelt kan publisere direkte fra egen hjemme-pc
  - Alene
  - Sammen med andre

Hva er en forfatter?

Den nye situasjonen reiser nye utfordringer både når det gjelder

- Sekundærpublisering, men særlig mht
- Dobbeltpublisering

Hva er en forfatter?

Sekundærpublisering

Forskningsresultatene har vært publisert før - gjerne internasjonalt -, men der det er ønske om å gjenta resultatene “for å nå flest mulig norske leger”

Dette kan løses

- ved full åpenhet, bl.a. med utvetydig henvisning til originalartiklen(e)
- dersom datagrunnlaget er utvidet og resultatene av den grunn er mer “originale” enn de opprinnelige

..., men likevel kan det bli avslag...

Hva er en forfatter?

Dobbeltpublisering, noen eksempler

- Power-point presentasjoner (med resulater) som er lagt ut på Internett
- Sammendrag av presentasjoner fra møter, konferanser og kongresser, utgitt som CD evt DVD, eller som video på Internett
- Interne forskningsrapporter, studentoppgaver og doktoravhandlinger som er lagt ut på institusjonens hjemmeside
- ..men “hand-outs” på møtet regnes ikke med!

Hva er en forfatter?

Et annet viktig anliggende

“Underreporting research is scientific misconduct”

Hva er en forfatter?

Sat, 25 Mar 2006 12:17:00 +0100

Re: Stoler du på R eller har du tid?

B;

Jeg er usikker på om jeg kan forvente en plass på ff-lista. Jeg har gjort så lite at jeg ber om å bli strøket - i beste 'kontra-Sudbø' ånd.

Hilsen

A. wrote:

> Hei

> Vil gjerne bli kvitt artikkelen om kreftpasienter. Som du så

> av mail fra R gir han OK signal.

>

> Kan du gjøre det samme?

> Evt når kan du gi meg tilbakemelding?